

Noord-Holland

Position paper voor Rondetafelgesprek Tweede Kamer

1. Hoe verloopt het proces in Noord-Holland?

Noord-Holland is drie jaar geleden begonnen met de gebiedsgerichte aanpak. Onze insteek was de afronding van het Natuurnetwerk Nederland gecombineerd met de stikstofaanpak, klimaatadaptatie, waterkwaliteit en lokale opgaven zoals bodemdaling. In 2021 hebben Provinciale Staten de [stikstofdoelen vastgesteld](#) per Natura 2000-gebied. Ook besloten zij dat elke sector evenredig moet bijdragen aan het laten afnemen van de stikstofuitstoot. In elk gebied lopen gesprekken tussen de provincie en andere overheden, belangenorganisaties en lokaal betrokkenen, bijvoorbeeld grondeigenaren. In de meeste gebieden zijn de grondeigenaren agrariërs en natuurorganisaties, maar we hebben in een aantal regio's te maken met particuliere (niet-agrarische) grondeigenaren die binnen het Natuurnetwerk grond hebben.

De afgelopen jaren heeft Noord-Holland enorm geïnvesteerd in de relaties met alle (direct) betrokkenen. In onze provinciebrede aanpak overleggen we zeer regelmatig met vertegenwoordigers van agrariërs, natuurorganisaties, industrie, recreatie en havens. Dit zijn de meest relevante sectoren voor de opgaven in ons landelijk gebied. Met hen bespreken we de opgaven en werken we plannen uit om onder andere de stikstofuitstoot te laten afnemen.

Daarnaast zijn in elk gebied projectleiders en gebiedsregisseurs actief die concrete plannen van aanpak maken in samenwerking met de omgeving (de gebiedsgerichte aanpak). In een [werkwijze](#) die is vastgesteld door Provinciale Staten staat omschreven welke stappen Noord-Holland zet in de gebiedsgerichte aanpak. Dit maakt voor de partijen in de regio's duidelijk hoe het proces eruit ziet.

Ook voeren we natuurherstel uit in onze Natura 2000-gebieden. Aan de kust gaat dat onder andere om het laten stuiven van de duinen om zodanig de biodiversiteit te laten toenemen. In de veenweidegebieden gaat het om verwijderen van grassen en braamstruiken om de beschermde plantensoorten weer ruimte te geven.

2. Wat zijn de knelpunten voor Noord-Holland?

Opkoop van vrijwillige stoppers

Een twintigtal agrariërs heeft contact met ons opgenomen, omdat ze willen praten over het beëindigen van hun bedrijf. Samen met hen bekijken we de mogelijkheden. Als deze agrariërs stoppen, dan kunnen we onder andere een groot deel van de PAS-melders in Noord-Holland legaliseren. De afgelopen weken blijkt echter dat ze niet voldoen aan voorwaarden van het Rijk of van Brussel. Hun stikstofuitstoot is te laag of het bedrijf ligt te ver van een beschermd Natura 2000-gebied.

In nauw contact met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit kijken we of maatwerk een optie is. Ook zij zoeken naar mogelijkheden, maar knellende staatssteunvoorwaarden lijken ervoor te zorgen dat we deze boeren nog niet kunnen helpen. Niet iedereen wil wachten op nieuwe regelingen van het Rijk waardoor zij de vrije markt opzoeken. Het gevolg is dat we geen grip hebben op vrijkomende stikstofvergunningen. Zodoende kunnen we niet een groot deel uit vergunningen weghalen om de natuur te beschermen. Het voorkomt ook dat we het Rijk helpen om

onze PAS-melders te legaliseren of ruimte hebben om bedrijven te innoveren en woningen te bouwen.

Onbekende doelen

In de stikstofwet is opgenomen dat provincies op 1 juli 2023 hun gebiedsprogramma (in Noord-Holland noemen we dit het Provinciaal Programma Landelijk Gebied) moeten inleveren. In de kamerbrief van 25 november is opgenomen dat deze plannen dan nog niet helemaal afgerond hoeven te zijn. Dit geeft Noord-Holland lucht, omdat verschillende doelen die we moeten opnemen in het Noord-Hollandse plan nog uitgewerkt moeten worden door de ministerie (met name over een eventuele extra natuurareaal-opgave en over de verdeling van de opgave broeikasgassen uit landbouw (voornamelijk methaan)).

Daarnaast hebben de kustprovincies nog steeds te maken met een onbekende stikstofbron. Deze stond bekend onder de naam 'ammoniak van zee' en heet inmiddels 'meetcorrectie'. In Noord-Holland zorgt deze bron in sommige gevallen voor een stikstofneerslag van bijna 30% van het totaal. Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland hebben het Rijk gevraagd om te onderzoeken wat de meetcorrectie is. Als we niet weten wat het is, kunnen we er ook niets aan doen. Bovendien willen we voorkomen dat andere sectoren extra moeten leveren om toch tot een afname te komen.

Kortom, dit maakt dat het Provinciaal Programma Landelijk Gebied voor Noord-Holland nog wel 'schieten op een bewegend doel' blijft. Al gaan we uiteraard door met de uitwerking van alles wat we nu al wel kunnen doen.

3. Wat heeft Noord-Holland te bieden bij realisatie van de NPLG-opgaven?

De provincie heeft de verantwoordelijkheid om als gebiedsautoriteit samen met de kennis van medeoverheden en gebiedspartners de gebiedsprocessen en de maatregelen uit te werken en om de doelen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied te halen. Deze verantwoordelijkheid pakken we. Noord-Holland is een complex gebied met mooie maar kwetsbare natuur zoals aan de ene kant de duinranden en het veenmosrietland en aan de andere kant een omvangrijke industrie, havens en nauwelijks intensieve landbouw. Met de expertise in huis kunnen wij de kennis van de gebieden goed laten landen in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Ook staan we met alle betrokkenen op goede voet en denken zij actief mee in het proces.

4. Wat heeft Noord-Holland nodig van het kabinet?

Het opbouwen van een samenwerking aan een gebiedsproces kost tijd. Doelen en kaders van het Rijk geven duidelijkheid en kunnen daarom nuttig zijn. Voorwaarde is wel dat dit samengaat met het bieden van perspectief en eerlijke, realistische regelingen voor degenen die de transitie moeten maken. Het is belangrijk om de voorwaarden voor de besteding van middelen nauw met de provincies uit te werken, zodat deze aansluiten op de behoefte vanuit gebiedsprocessen. Zo is het in een gebied als Zuid-Kennemerland belangrijk om niet alleen te kijken naar de stikstofneerslag vanuit de landbouw, maar ook naar de rol van bijvoorbeeld stikstofoxiden uit stedelijke bronnen als woningen, verkeer en industrie en de paardenhouderij. Het Rijk heeft hier een belangrijke rol wat betreft het nemen van generieke maatregelen en het coördineren van gezamenlijk onderzoek naar de haalbaarheid en effectiviteit van maatregelen. Ook kan het Rijk de problematiek van Nederland op het gebied van staatsteun goed onder de aandacht te brengen in Brussel. Als dit wordt overgelaten aan alle individuele provincies stagneren bewegingsmogelijkheden en neemt de markt het over.

Voor Noord-Holland is het ook van groot belang dat er een duidelijke verbinding blijft met het generiek rijksbeleid, en met de eigen inzet die het Rijk levert op de opgaven. Als het generieke rijksbeleid veel effect heeft, hoeft er minder in het gebiedsproces te gebeuren, en vice versa. Dit wordt erkend door de ministeries, maar wordt in het Ontwikkeldocument Nationaal Programma Landelijk Gebied nog weinig concreet. Dat geldt in het bijzonder voor de norm van grondgebonden melkveehouderij en de juridische doorvertaling van de derogatiebeschikking in rijksregelgeving. Goed zicht op de effecten van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied is alleen mogelijk als het Rijk tegelijkertijd ook inzicht kan geven in het voorgenomen generieke beleid en verwacht effect daarvan. Kortom: het rijksbeleid moet even concreet en onontkoombaar worden uitgewerkt als het gebiedenspoor.